

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ
بِ« بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ » أَقْطَعُ

هر کار مهمی که با « بسم الله الرحمن الرحيم »
آغاز نشود بی فرجام است .

حُبُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ يَأْكُلُ الذُّنُوبَ كَمَا تَأْكُلُ
النَّارُ الْحَطَبَ

دوستی علی بن ابیطالب گناہان را نابود
می کند همانگونه که آتش چوب را

عَامِلٌ سَائِرَ النَّاسِ بِالْإِنصَافِ وَ عَامِلٌ الْمُؤْمِنِينَ بِالْإِثَارِ

با مؤمنین به ایثار رفتار کن و با سایر
مردم به انصاف

ما شَبِعَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَةٍ حَتَّى فَرَغَ
الدُّنْيَا وَ لَوْ شَاءَ لَشَبِعَ وَ لَكِنَّهُ كَانَ يُؤَثِّرُ عَلَى نَفْسِهِ

رسول خدا ﷺ تا زمانیکه از دنیا رحلت
فرمود هرگز سه روز پیایی سیر غذا نخورد
و اگر می خواست می توانست سیر شود اما
دیگران را بر خود مقدم می داشت .

يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعِيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ
وَ يَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ

مدت زندگی مردم بیشتر با احسان و
نیکو کاریشان تعیین می شود تا با عمر مقدر و
بیشتر از آنکه به سبب فرا رسیدن اجل خود
بمیرند بر اثر گناهان خویش می میرند .

عَلَيْكَ بِالْآخِرَةِ تَأْتِكَ الدُّنْيَا صَاحِرَةً

تو مراقب آخرت خود باش ، دنیا خودش
ذلیلانه پیش تو می آید .

كُلُّ شَيْءٍ مِنْ الدُّنْيَا سَمَاعُهُ أَكْبَرُ مِنْ عِيَانِهِ وَ
كُلُّ شَيْءٍ مِنَ الآخِرَةِ عِيَانُهُ أَكْبَرُ مِنْ سَمَاعِهِ

هر چیز دنیایی شنیدنش بزرگتر از رسیدن
به آن است و هر چیز آخروی دیدنش
بزرگتر از شنیدنش .

إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ
لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا

برای دنیای خود آنگونه کار کن که گویا
همیشه زنده خواهی بود و برای آخرت خود
آنچنان که گویی فردا خواهی مرد .

مَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى وَالدُّنْيَا أَكْبَرُ هَمِّهِ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى الْفَقْرَ

بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَشَتَّتْ أَمْرَهُ وَلَمْ يَنْلِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ

هر که بیشتر فکرش دنیا باشد، خداوند (مهر) فقر بر پیشانی او زده کارش را پریشان سازد و از دنیا به چیزی بیش از قسمت خود نرسد.

لَا تُطْلِعُ صَدِيقَكَ مِنْ سِرِّكَ إِلَّا عَلَى مَا لَوْ اطَّلَعَ عَلَيْهِ
عَدُوُّكَ لَمْ يَضُرَّكَ فَإِنَّ الصَّدِيقَ قَدْ يَكُونُ عَدُوَّكَ يَوْمًا

دوستت را فقط بر اسراری مطلع کن که اگر
دشمنت از آن آگاه می‌شد برای تو ضرری
نداشت چرا که دوست هم گاهی دشمن می‌شود.

سَلُوا الْقُلُوبَ عَنِ الْمَوَدَّاتِ فَإِنَّهَا شَوَاهِدٌ لَا تَقْبَلُ الرُّشَا

دوستی و محبت را از دل پیرسید ، چرا که
دلها گواهانی رشوه ناپذیرند .

إِنْ أَرَدْتَ قَطِيعَةَ أَخِيكَ فَاسْتَبِقْ لَهُ مِنْ نَفْسِكَ بَقِيَّةً يَرْجِعُ إِلَيْهَا
إِنْ بَدَا لَهُ وَوَلَّكَ يَوْمًا مَا

اگر خواستی با برادرت قطع رابطه کنی
بخشی از دوستی خود را باقی بگذار تا اگر
روزی خواستید بر گردید راهی مانده باشد .

لَا تُوَاخِ مَنْ يَسِرُّ مَنَاقِبِكَ وَيُنْشُرُ مَثَلِكَ

با کسی که خوبیهایت را می پوشاند و
عیبهایت را آشکار می کند برادری نکن .

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى عَيْوَبِي إِلَيَّ

دوست داشتنی ترین دوست و برادرم کسی
است که عیبهایم را به من هدیه دهد .

سُئِلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيُّ صَاحِبٍ شَرُّ قَالَ الْمُرِّيْنُ لَكَ

مَعْصِيَةَ اللَّهِ

از امیر مؤمنان علی عَلَيْهِ السَّلَامُ سؤال شد : بدترین
همنشین کیست؟ فرمود : آنکه معصیت خدا
را در نظرت زیبا جلوه دهد .

مَنْ اتَّخَذَ أَخًا مِنْ غَيْرِ إِخْتِبَارٍ أَجَاءهُ الْإِضْطِرَارُ إِلَى
مُرَافَقَةِ الْأَشْرَارِ

هر که بدون آزمایش دوستی انتخاب کند به
ناچار به همنشینی با بدان گرفتار خواهد شد.

مَنْ وَعَظَ أَخَاهُ سِرًّا فَقَدْ زَانَهُ وَمَنْ وَعَظَهُ عَلَانِيَةً
فَقَدْ شَانَهُ

هر که برادر خود را پنهانی اندرز دهد او را
آراسته و هر که آشکارا پندش دهد
خوارش کرده است .

مَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمِ فَأَكْرَمَهُ فَإِنَّمَا أَكْرَمَ اللَّهُ وَعَجَبٌ

کسی که برادر مسلمانش نزد او آید و وی
گرامیش دارد در حقیقت خدای تعالی را
گرامی داشته است .

مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى اللَّهُ وَعَبَّكَ
لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ

هر که یک حاجت برادر مؤمنش را روا کند
خداوند صد هزار حاجت او را در قیامت
بر آورد.

إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ وَالْأَدَبَ تَمَنُّ نَفْسِكَ فَاجْتَهِدْ فِي تَعْلِمِهِمَا فَمَا
يَزِيدُ مِنْ عِلْمِكَ وَأَدَبِكَ يَزِيدُ فِي تَمَنِّكَ وَقَدْرِكَ

علم و ادب بهای جان توست، پس در آموختن
آن دو کوشا باش و هرچه بر علم و ادب
افزوده گردد، قدر و ارزشت بیشتر می شود .

مَنْ كَلَّفَ بِالْأَدَبِ قَلْتَ مَسَاوِيهِ

کسی که خود را موظف به رعایت ادب
کند بدیهایش کاستی می گیرد .

مَنْ يَصْحَبُ صَاحِبَ السَّوِّءِ لَا يَسْلَمُ وَ مَنْ يَدْخُلُ
مَدَاخِلَ السَّوِّءِ يُتَّهَمُ وَ مَنْ لَا يَمْلِكُ لِسَانَهُ يَنْدَمُ

هر که با دوستِ بد همنشینی کند سالم نمی ماند
هر که به مکانهای بد در آید آماجِ تهمت شود
و هر که گفتار خود را مهار نکند پشیمان گردد.

أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَأَحْسِنُوا إِذَا بَهُمْ يَغْفِرْ لَكُمْ

فرزندان خود را گرامی دارید و آنان را
خوب تربیت کنید تا آمرزیده شوید .

أَلُوْدُ سَيِّدٍ سَبْعِ سِنِينَ وَعَبْدُ سَبْعِ سِنِينَ وَوَزِيرٌ سَبْعِ سِنِينَ

(شیوهٔ برخورد با فرزندان) : فرزندان تا هفت سالگی
آقاست ، هفت سال بعد چون بنده و هفت
سال سوم وزیر .

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْأَدْبِ عِنْدَ الْغَضَبِ

پیامبر اکرم ﷺ از تأدیب کردن هنگام
غضب نهی فرموده است .

از جرّ المَسِيءِ بِثَوَابِ الْمُحْسِنِ

با پاداش دادن به نیکوکار، بدکار را از
بدی بازدار.

إِسْتِصْلَاحُ الْأَخْيَارِ بِإِكْرَامِهِمْ وَالْأَشْرَارَ بِتَأْدِيبِهِمْ

اصلاح کردن نیکان با گرامی داشتن است
و اصلاح بدکاران به تأدیب .

شَكَى بَعْضُ الْأَصْحَابِ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَهُ
فَقَالَ: لَا تَضْرِبْهُ وَاهْجُرْهُ وَلَا تَطْلُبْ

بعض اصحاب امام رضا عَلَيْهِ السَّلَامُ از پسرش به
حضرت شکایت کرد ، امام فرمود : او را نزن
بلکه با او قهر کن و قهرت طولانی نباشد .

مَنْ نَظَرَ إِلَى مُؤْمِنٍ نَظْرَةً يُخِيفُهُ بِهَا أَخَافَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ لَا ظِلَّ

إِلَّا ظِلُّهُ

هر کس با نگاهش مؤمنی را بترساند خدای
تعالی در روزی که سایه (رحمتی) جز سایه
او نیست او را بترساند .

مَنْ أَحْزَنَ مُؤْمِنًا ثُمَّ أَعْطَاهُ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ
كَفَّارَتَهُ وَلَمْ يُؤْجَرْ عَلَيْهِ

هر که مؤمنی را اندوهگین کند و در مقابل
همه دنیا را به او بدهد، کفاره گناه او نبوده و
پاداشی بر کارش نمی بیند.

أَفَةُ الْقُدْرَةِ مَنَعُ الْإِحْسَانِ

آفتِ قَدْرَتِ ، احسان نکر دن است .

أَفَةُ الْاِقْتِصَادِ الْبُخْلُ ، أَفَةُ الْجُودِ التَّبْذِيرُ

آفتِ صرفه جویی بخل است و

آفتِ بخشش و لخرجی

رَأْسُ الْآفَاتِ لَوْلَهُ بِاللذَّاتِ

سر آمد آفتها شیفگی به لذتهاست .

مَنْ قَلَّ طَعَامُهُ صَحَّ بَطْنُهُ وَصَفَا قَلْبُهُ

کسی که غذایش کم باشد معده اش
سالم مانده و صفای قلب می یابد .

لَيْسَ شَيْءٌ أَضَرَ لِقَلْبِ الْمُؤْمِنِ مِنْ كَثْرَةِ الْأَكْلِ

برای قلب مؤمن چیزی زیان بارتر از
پر خوری نیست .

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

إِذَا مَلَأَ الْبَطْنُ مِنَ الْمُبَاحِ عَمِيَ الْقَلْبُ عَنِ الصَّالِحِ

زمانیکه شکم از خوراکیهای مباح انباشته
گردد دل از دیدن خیر و صلاح کور می شود .

يَا رَبِّ مَا مِيرَاثُ الْجُوعِ؟ قَالَ : الْحِكْمَةُ وَ
حِفْظُ الْقَلْبِ وَ التَّقَرُّبُ إِلَيَّ وَ ...

در معراج پیامبر به خداوند عرضه داشت :
پروردگارا ثمره گرسنگی چیست؟ فرمود:
حکمت و نگهداشتن قلب و قُرب به من و ...

مَنْ لَقِيَ اللَّهَ وَعَبَّكَ وَفِي قَلْبِهِ بُغْضٌ عَلَيَّ بِنِ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ لَقِيَ اللَّهَ
وَهُوَ يَهُودِيٌّ

هر که خدا را ملاقات کند در حالیکه در
قلبش بُغْضٌ عَلَيَّ بِنِ ابیطالب باشد ، خدا را
در حالیکه یهودی است ملاقات کرده .

كُلْ وَأَنْتَ تَشْتَهِي وَأَمْسِكِ وَأَنْتَ تَشْتَهِي

وقتی اشتها پیدا کردی غذا بخور و در حالیکه
هنوز اشتها داری دست از طعام بردار .

مَنْ أَكَلَ وَذَوْ عَيْنَيْنِ يَنْظُرُ إِلَيْهِ وَلَمْ يُوَاسِهِ ابْتُلِيَ بِدَاءٍ لَا

دَوَاءَ لَهُ

هر که در حال غذا خوردن ، بیننده‌ای به او
بنگرد و وی او را شریک غذای خود نکند
به دردی بی درمان گرفتار می‌شود .

الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ بِشَهْوَةِ أَهْلِهِ وَالْمُنَافِقُ يَأْكُلُ أَهْلَهُ

مؤمن به میل خانواده خود غذا می خورد و

منافق خانواده اش به میل او

مَنْ يَأْمَلُ أَنْ يَعِيشَ غَدًا فَإِنَّهُ يَأْمَلُ أَنْ يَعِيشَ أَبَدًا

هر که آرزو دارد فردا هم زنده باشد در
حقیقت آرزو دارد همیشه زنده بماند .

الْأَمَلُ كَالسَّرَابِ يَغْرُمُ مَنْ رَأَاهُ وَيَخْلِفُ مَنْ رَجَاهُ

آرزو چون سراب است ، بیننده را فریب
داده و امیدوار را مأیوس می کند .

يَقُولُ اللَّهُ ﷻ : لَا قَطْعَ فِي أَمَلِ كُلِّ مُؤْمِنٍ أَمَّلَ دُونِي بِالْإِيَّاسِ

خداوند ﷻ می فرماید: بی گمان امید هر
مؤمنی که به غیر من امید بندد را با
مأیوس کردن او قطع می کنم .

إِذَا عَظُمَتْ أُمَّتِي الدُّنْيَا نَزَعَ اللَّهُ مِنْهَا هَيْبَةَ الْإِسْلَامِ

زمانیکه امت من دنیا را بزرگ دارند ،
خداوند شکوه اسلام را از آنان می گیرد .

إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ بَعْدِي كُلُّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ

پیامبر ﷺ فرمود: بعد از رفتنم وحشتناکترین
چیزی که بر شما می ترسم منافقِ زبان باز است

مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِهَذَا الْأَمْرِ كَانَ كَمَنْ كَانَ مَعَ الْقَائِمِ فِي
فُسْطَاطِهِ لَا بَلْ كَانَ بِمَنْزِلَةِ الضَّارِبِ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

هر که در حال انتظار ظهور امام مهدی (عج) بمیرد همچون کسی است که با او و در خیمه او باشد ، بلکه بالاتر ، مانند کسی است که در کنار پیامبر خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جنگیده باشد .

لِصَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ غَيْبَةً لَا بُدَّ مِنْهَا لِأَمْرِ لَمْ يُؤَدَّنْ لَنَا فِي كَشْفِهِ وَلَا يَنْكَشِفُ
إِلَّا بَعْدَ ظُهُورِهِ كَمَا لَمْ يَنْكَشِفِ الْحُكْمُ فِي فِعْلِ الْخِضْرِ لِمُوسَى إِلَّا عِنْدَ فِرَاقِهِ

امام صادق عليه السلام فرمود: برای امام مهدی غیبتی
است حتمی که برای آشکار کردن آن
اذن نداریم و آشکار نمی‌شود مگر بعد ظهور
او ، همانگونه که حکمت کارهای خضر برای
موسی آشکار نشد مگر هنگام جدایی .

لَا يَصْدُقُ إِيمَانُ عَبْدٍ حَتَّىٰ يَكُونَ بِمَا فِي يَدِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ

أَوْ تَقَ مِنْهُ بِمَا فِي يَدِهِ

ایمان هیچ بنده ای راستین نمی شود مگر زمانی که
اعتمادش به آنچه نزد خداست از اعتمادش به
آنچه در دست خود دارد بیشتر باشد .

الْإِيمَانُ عَمَلٌ كُلُّهُ وَالْقَوْلُ بَعْضُهُ ذَلِكَ الْعَمَلُ

ایمان ، سراسر عمل است و گفتار برخی از آن عمل .

لَا يَسْتَكْمِلُ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَدَعَ
الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا

هیچ بنده‌ای حقیقت ایمان را کامل نمی‌کند
مگر اینکه جدال لفظی را رها کند ، هر چند
حق با او باشد .

لَا يَكْمُلُ إِيمَانُ أَمْرِي حَتَّى يُحِبَّ مَنْ أَحَبَّ اللَّهُ وَ
يُبْغِضَ مَنْ أَبْغَضَ اللَّهُ

ایمان هیچکس کامل نمی شود مگر هر که را
خدا دوست دارد دوست داشته باشد و آن
که را خدا دشمن دارد دشمن داشته باشد .

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ مَعَكَ حَيْثُ مَا كُنْتَ

برترین ایمان آن است که بدانی خداوند
هر کجا باشی با توست .

سُئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَمَّا يُثْبِتُ الْإِيمَانَ فِي الْعَبْدِ قَالَ
الَّذِي يُثْبِتُهُ فِيهِ الْوَرَعُ وَالَّذِي يُخْرِجُهُ مِنْهُ الطَّمَعُ

از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ درباره آنچه ایمان را در
بنده استوار می کند سؤال شد، حضرت فرمود:
آنچه استوارش می کند تقوا و پارسایی است و
آنچه بیرونش می برد طمع و آزمندی است.

لَا يَجِدُ عَبْدٌ طَعْمَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَتْرُكَ الْكَذِبَ
هَزْلَةً وَجِدَةً

بنده خدا تا دروغ را چه به شوخی و چه
جدی ترک نکند طعم ایمان را نمی چشد .

حَرَامٌ عَلَيَّ قُلُوبِكُمْ أَنْ تَعْرِفَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى
تَزْهَدَ فِي الدُّنْيَا

دلهايتان شيريني ايمان را نمى چشند مگر
از دنيا رو گردان شود .

أَدْنَى الْكُفْرِ أَنْ يَسْمَعَ الرَّجُلُ مِنْ أَخِيهِ الْكَلِمَةَ
فِيحْفَظَهَا عَلَيْهِ يُرِيدُ أَنْ يَفْضَحَهُ بِهَا

کمترین کفر این است که انسان از
برادرش سخنی بشنود و آن را نگهدارد
تا او را با آن سخن رسوا کند .

مَنْ سَرَّ نَهَ حَسَنَهُ وَ سَاءَ نَهَ سَيِّئَهُ فَهُوَ مُؤْمِنٌ

کسی که از کار نیک خود شادمان و از
کار بد خویش ناراحت شود مؤمن است.

لَا يَقْبَلُ الْبَاطِلَ مِنْ صَدِيقِهِ وَلَا يَرُدُّ الْحَقَّ مِنْ
عَدُوِّهِ وَلَا يَتَعَلَّمُ إِلَّا لِيَعْلَمَ وَلَا يَعْلَمُ إِلَّا لِيَعْمَلَ

پیامبر ﷺ در وصف مؤمن فرمود: باطل را از دوست
خود نمی‌پذیرد و حق را حتی از دشمنش منکر
نمی‌شود، دانش نمی‌آموزد مگر برای دانستن (نه
خودنمایی) و یاد نمی‌گیرد مگر برای عمل کردن.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ :

الْمُؤْمِنُ مَنْ وَقَى دِينَهُ بِدُنْيَاهُ وَالْفَاجِرُ مَنْ وَقَى

دُنْيَاهُ بِدِينِهِ

مؤمن دنیا را سپر دینش قرار می دهد و

فاجر دینش را سپر دنیايش

الْمُؤْمِنُ مَنْ طَابَ مَكْسِبُهُ ... أَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ
مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ كَلَامِهِ

مؤمن کسی است که در آمدش پاک و
حلال باشد ... زیادی مالش را انفاق کرده
و زیادی کلامش را نگه دارد.

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي وَصِيَّتِهِ لَوْلَدِهِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

لَا تَخُنْهُ مِنْ أَيْمَانِكَ وَإِنْ خَانَكَ

به کسی که تو را امین حساب کرده خیانت
مکن هر چند او به تو خیانت کرده باشد .

مَنْ خَرَجَ مِنْ دُلِّ الْمَعْصِيَةِ إِلَى عِزِّ الطَّاعَةِ
آنَسَهُ اللَّهُ وَعَبَّكَ بِغَيْرِ أُنَيْسٍ وَاعَانَهُ بِغَيْرِ مَالٍ

کسی که از خواری گناه به سربلندی طاعت
در آید خداوند ، بی انیس و همدم ، انیس او
شود و او را بی مال و ثروت کمک رساند .

الْبُخْلُ جَامِعٌ لِمَسَاوِي الْعُيُوبِ وَهُوَ
زِمَامٌ يُقَادُّ بِهِ إِلَى كُلِّ سُوءٍ

بُخْل بدیههای هر عیبی را دارد و افساری
است که بخیل را به هر بدی می کشاند .

أَقْلُ النَّاسِ رَاحَةً الْبَخِيلِ

بخیل کم آسایش ترین مردم است .

أَبْخَلُ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِمَا افْتَرَضَ اللَّهُ

بخیل ترین مردم کسی است که در ادای
آنچه خداوند براو واجب کرده بخل ورزد .

إِنَّ سَخَاءَ النَّفْسِ عَمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ لِأَفْضَلُ
مِنْ سَخَاءِ الْبَدَلِ

چشم پوشیدن از آنچه در دست مردم
است بهتر از سخی و بخشنده بودن است .

مَنْ عَمِلَ فِي بِدْعَةٍ خَلَّاهُ الشَّيْطَانُ وَالْعِبَادَةَ وَ
أَلْقَى عَلَيْهِ الْخُشُوعَ وَالْبُكَاءَ

هر که به بدعتی (مانند نماز تراویح) عمل
کند شیطان او را با عبادت تنها گذاشته و
او را به خشوع و گریه می‌اندازد .

لَا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبِرُّ

بر طول عمر نمی افزاید مگر کار نیک

قُسِّمَتِ الْحِكْمَةُ عَلَى عَشْرَةِ أَجْزَاءٍ فَأَعْطِيَنِي عَلِيٌّ
بْنُ أَبِي طَالِبٍ مِنْهَا تِسْعَةً وَالنَّاسَ جُزْءًا وَاحِدًا

حکمت به ده جزء قسمت شد ، نه قسمت
آن به علی بن ابیطالب داده شد و یک
قسمت به بقیه مردم

لَوْ أَنَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعَ وَالْأَرْضِينَ السَّبْعَ وَضِعَتَا فِي
كِفَّةٍ وَوُضِعَ إِيْمَانُ عَلِيٍّ فِي كِفَّةٍ لَرَجَحَ إِيْمَانُ عَلِيٍّ السَّلَامُ

اگر آسمانها و زمینها در یک کفه ترازو و
ایمان علی در کفه دیگر قرار داده شوند
همانا ایمان علی السَّلَامُ بر تری می یابد .

أَرْبَعٌ مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ : كِتْمَانُ الْحَاجَةِ وَ كِتْمَانُ
الصَّدَقَةِ وَ كِتْمَانُ الْوَجَعِ وَ كِتْمَانُ الْمُصِيبَةِ

چهار چیز از گنجهای نیکوکاری است :
پنهان داشتن حاجت ، صدقه پنهانی ، نهان
داشتن درد و نهان داشتن مصیبت .

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ :

إِنَّ بَشَرَ الْمُؤْمِنِ فِي وَجْهِهِ وَقُوَّتُهُ فِي دِينِهِ وَحُزْنُهُ فِي

شَادِي مُؤْمِنٍ فِي چهرهٔ اوست ، قُوَّتِ او
در دینش و اندوه او در دلش .

ظَلَمَ الْحَقُّ مَنْ نَصَرَ الْبَاطِلَ

هر که باطل را یاری کند به حق ظلم کرده است.

لَا يَسْتَيِقِنُ الْقَلْبُ أَنْ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا وَ
لَا يَسْتَيِقِنُ أَنْ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا

دل هرگز به باطل بودن حقی یا حق بودن
باطلی یقین پیدا نمی کند .

إِنَّ أَعْجَلَ الشَّرِّ عُقُوبَةٌ الْبِغْيِ

کیفر زور گویی زودتر از کیفر هر کار
دیگری دامنگیر انسان می شود .

مَا جَفَّتِ الدُّمُوعُ إِلَّا لِقَسْوَةِ الْقُلُوبِ وَمَا
قَسَتِ الْقُلُوبُ إِلَّا لِكَثْرَةِ الذُّنُوبِ

چشمها خشک نمی شود مگر بخاطر
قساوت قلب و دلها قساوت پیدا نمی کند
مگر به سبب زیادی گناه

حَبِّبُوا اللَّهَ إِلَيَّ عِبَادَهُ يُحِبُّكُمْ اللَّهُ

خدا را مردم محبوب سازید تا خداوند
هم شما را دوست داشته باشد .

أَلِكَلِمَةُ إِذَا خَرَجَتْ مِنْ الْقَلْبِ وَقَعَتْ فِي الْقَلْبِ
وَإِذَا خَرَجَتْ مِنَ اللِّسَانِ لَمْ تَجَاوِزْ الْآذَانَ

هر سخنی که از دل برخیزد در دل
نشیند و اگر فقط زبانی باشد از گوشها
فراتر نرفته (و در قلب اثر نکند)

لَا تَفْرَحُ بِالْغِنَاءِ وَالرِّخَاءِ وَلَا تَعْتَمُّ بِالْفَقْرِ وَالْبَلَاءِ
فَإِنَّ الذَّهَبَ يُجْرَبُ بِالنَّارِ وَالْمُؤْمِنَ يُجْرَبُ بِالْبَلَاءِ

نه به ثروت و رفاه شاد شو و نه از فقر و
بلا ناراحت ، چرا که طلا با آتش امتحان
می شود و مؤمن با بلا و آزمایش .

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ وَجَلَكَ بِعَبْدٍ شَرًّا فَأَذِنَبَ ذَنْبًا تَبِعَهُ بِنِعْمَةٍ
لِنُسِيئِهِ الْإِسْتِغْفَارَ وَ يَتِمَادَى بِهِ

هر گاه خداوند برای بنده‌ای شرّ بخواهد (یعنی او خودش مستحق این شر شود) وقتی گناهی از او سر زد ، در پی آن نعمتی به او بخشد تا استغفار را از یاد برده و به گناهش ادامه دهد.

مَنْ بَاعَ وَ اشْتَرَى فَلْيَحْفَظْ خُمْسَ خِصَالٍ وَ إِلَّا فَلَا يَشْتَرِيَنَّ وَ لَا يَبِيعَنَّ :
الرِّبَا وَ الْحَلْفَ وَ كِتْمَانَ الْعَيْبِ وَ الْحَمْدَ إِذَا بَاعَ وَ الدَّمَّ إِذَا اشْتَرَى

هر که تجارت می کند باید از پنج چیز دوری
گزیند و گرنه اصلاً خرید و فروش نکند : ربا ،
قسم خوردن ، کتمان عیب ، تعریف از کالایی
که می فروشد و بدگویی از کالایی که می خرد .

إِذَا كُنْتَ فِي تِجَارَتِكَ وَحَضَرْتَ الصَّلَاةَ
فَلَا يَشْغَلُكَ عَنْهَا مَتَجَرُّكَ

هر گاه مشغول کسب و کار بودی و وقت
نماز فرار سید ، کار تو را از نماز باز ندارد.

اللَّهُ أَفْرَحُ بِتُوبَةِ الْعَبْدِ مِنَ الْعَقِيمِ الْوَالِدِ وَمِنَ الضَّالِّ الْوَاجِدِ

خداوند از توبه بنده اش بیش از عقیمی که صاحب فرزند شود و گم کرده ای که گمشده اش را پیدا می کند خوشحال می شود .

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ :

مُسَوِّفٌ نَفْسَهُ بِالتَّوْبَةِ مِنْ هُجُومِ الْأَجَلِ عَلَى أَعْظَمِ الْخَطَرِ

هر که توبه را به فردا حواله دهد مرگ
ناگهانی برایش خطری بس بزرگ است .

تَرَكَ الدَّنْبَ أَهْوَنُ مِنْ طَلَبِ التَّوْبَةِ

گناه نکردن آسان تر از طلب توبه است .

وَيْلٌ لِّلْمُتَّالِينَ مِنْ أُمَّتِي الَّذِينَ يَقُولُونَ : فُلَانٌ
فِي الْجَنَّةِ وَ فُلَانٌ فِي النَّارِ

وای بر کسانی از امت من که به جای خدا
حکم می کنند ، همانها که می گویند فلانی
در بهشت است و دیگری در دوزخ .

تَوَابُ الْآخِرَةِ يَنْسِي مَشَقَّةَ الدُّنْيَا

پاداش آخرت ، رنج و سختی دنیا را از یاد می برد.

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ أَعْظَمَ الْمَثُوبَةِ مَثُوبَةَ الْإِنْصَافِ

بزرگترین ثواب ، ثواب انصاف است .

مستدرک الوسائل ح ۳۱۰ ج ۱۱

مَا اسْتَطَعْتَ أَنْ تُلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْهُ وَمَا لَمْ
تَسْتَطِعْ أَنْ تُلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ فِعْلِ اللَّهِ

هر چیزی که بتوانی بنده را به سبب آن سرزنش
کنی کار خود اوست و هر چیزی که نتوانی بنده
را به سبب آن سرزنش کنی کار خداست (نه
همه چیز جبری است و نه همه چیز اختیاری)

رسولُ اللَّهِ ﷺ :

صَوْتَانِ يُبْغِضُهُمَا اللَّهُ : إِعْوَالٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ وَ

مِرْمَارٌ عِنْدَ نِعْمَةٍ

خداوند دو صدا را دشمن دارد : شیون

هنگام مصیبت ، ساز و آواز هنگام نعمت .

مَنْ تَبِعَ عَشْرَاتِ أَخِيهِ تَبِعَ اللَّهَ عَشْرَاتِهِ وَ مَنْ
تَبِعَ اللَّهَ عَشْرَاتِهِ يَفْضَحَهُ

هر که به دنبال لغزشهای برادرش باشد خدا
لغزشهای او را پیگیری می کند و هر که خدا
لغزشهای او را پیگیری کند رسوایش می کند.

لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى
اللَّهُ فِيهِ وَ لَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ

سزاوار نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که
معصیت خدا می شود و نمی تواند آن را
تغییر دهد.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ كَانَ لَا يَقُومُ مِنْ مَجْلِسٍ وَإِنْ
خَفَّ حَتَّى يَسْتَغْفِرَ اللَّهَ وَعَنْكَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً

پیامبر خدا از هر مجلسی برمی خاست
هرچند مدت کوتاهی در آن نشسته بود
۲۵ مرتبه استغفار می کرد .

إِيَّاكُمْ وَ مُجَالَسَةَ الْمُلُوكِ وَ أبنَاءَ الدُّنْيَا فِي
ذَلِكَ ذَهَابُ دِينِكُمْ وَ يُعَقِّبُكُمْ نِفَاقًا

از همنشینی با صاحب منصبان و
دنیاپرستان پرهیزید که این همنشینی
دین شما را بُرده و نفاق می آورد .

عَنْ النَّبِيِّ ﷺ :

لَيْسَ شَيْءٌ مِنْ التَّطَوُّعِ أَكْبَرَ مِنْهُ (غُسْلِ الْجُمُعَةِ

هیچ امر مستحبی بالاتر از غسل جمعه
نیست .

فَأَيُّ لَمَّ أَرَمِثَلِ الْجَنَّةِ نَامَ طَائِبِهَا وَلَا كَالنَّارِ نَامَ

من چیزی مانند بهشت که مُشتاق آن در
خواب باشد و چیزی مانند دوزخ که
گریزان از آن در خواب باشد ندیده ام .

لَأَقَامَ اللَّهُ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ آيَةً لِلْعَالَمِينَ إِلَّا
بِالْخُضُوعِ لِعَلِيِّ ع السَّيِّدِ ع

خداوند عیسی بن مریم را آیه و نشانه‌ای
برای عالمیان قرار نداد مگر بخاطر خضوع
او برای علی ع بن ابیطالب ع

مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى
الشَّدَائِدِ فَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِنَفْسِهِ

هر که از خدا بهشت خواهد و در برابر
سختی‌ها پایداری نوزد بی گمان خود را
ریشخند کرده است.

إِنَّ الْجِهَادَ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَتَحَهُ اللَّهُ
لِخَاصَّةِ أَوْلِيَائِهِ

جهاد یکی از درهای بهشت است که
خداوند آن را برای دوستان خاص خود
گشوده است .

أَمَلِكُوا أَنْفُسَكُمْ بِدَوَامِ جِهَادِهَا

با پیکار بی امان با نفسهایتان ، آن را در
اختیار خود بگیرید .

أَلْحَرِصُ وَالشَّرُّ وَالْبُخْلُ بِيَجَةِ الْجَهْلِ

حرص و سیری ناپذیری و بُخل ، ثمره
جهل هستند .

لَا تَرَى الْجَاهِلَ إِلَّا مُفْرَطًا أَوْ مُفْرِطًا

هرگز جاهل را نمی‌بینی جز آنکه یا در
حال افراط است یا در حال تفریط .

مِنَ الْجَهْلِ أَنْ تُظْهِرَ كُلَّ مَا عَلِمْتَ

از نادانی است که هر چه می دانی
بازگویی

أَدْنَى أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا يَنْعَتِلُ بِنَعْلَتَيْنِ مِنَ النَّارِ
يَغْلِي دِمَاغَهُ مِنْ حَرَارَةِ نَعْلَيْهِ

کم عذاب ترین اهل دوزخ دو کفش از
آتش به پا دارد که از حرارت آن مغزش
به جوش می آید.

إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّاتِهِمْ كَانَتْ
فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعْصُوا اللَّهَ أَبَدًا

دوزخیان از اینرو در آتش جاویدانند که
در دنیا نیتشان این بود که اگر در دنیا
جاودان هم بمانند نافرمانی خدا کنند .

رُبَّ كَلَامٍ جَوَابُهُ السُّكُوتُ

چه بسا کلامی که پاسخش سکوت است .

حُرْمَةُ الْجَارِ عَلَى الْجَارِ كَحُرْمَةِ أُمِّهِ

رعایت حرمت همسایه مانند احترام

مادر لازم است .

حُسْنُ الْجَوَارِ يَعْمُرُ الدِّيَارَ وَيَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ

حُسْنُ هَمْجَوَارِي شَهْرَهَا رَا آبَاد وِ عَمْرَهَا
رَا زِيَاد مِي كَنْد .

مَنْ أَحَبَّكَ نَهَكَ

هر که تو را دوست داشته باشد (از بدیها)
نهیّت می کند .